

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Примљено: 17. 8. 2015			
Орг. јед.	Бр. ј.	Датум	Бројност

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

Одлуком Изборног већа Филозофског факултета Универзитета у Нишу именовани смо у Комисију за писање извештаја о пријављеним кандидатима по расписаном конкурс за избор сарадника у звање асистент за ужу научну област Српска и компаративна књижевност (Српска књижевност 20. века).

На конкурс објављеном у *Народним новинама* 11. јуна 2015. године за избор сарадника у звање асистент за ужу научну област Српска и компаративна књижевност (Српска књижевност 20. века) пријавила су се четири кандидата: Јелена Младеновић, Јелена Стојковић Цветковић, Јелена Булајић, Виолета Стојменовић.

На основу прегледа приложене документације и поређења садржаних података са условима прописаним Статутом Филозофског факултета, Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Др Јелена Булајић

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Јелена Булајић рођена је 8. маја 1978. године у Приштини, где је завршила основну школу и гимназију. Филозофски факултет Универзитета у Приштини (Катедра за српску књижевност и језик) уписује 1997. године. Студије завршава 2004. године са просечном оценом 8,26 у току студија и оценом 10 на дипломском испиту. Дипломски рад *Молитва у Доментијановим житијима* добија награду „Старац Исаија“ од стране Центра за Црквене студије у Нишу као најбољи дипломски рад из области Црквених студија на подручју Србије, Црне Горе и Републике Српске. По завршетку основних студија уписује постдипломске магистарске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду (смер Наука о књижевности) и заснива радни однос као професор српског језика и књижевности. Магистарску тезу *Лирски кругови Магновења и Одјеци у поезији Момчила Настасијевића* одбранила је 2011. године и тиме стекла академски назив магистра филолошких наука. Прерађен текст њеног магистарског рада 2013. Објављује Издавачка кућа *Службени гласник* под називом *Од матерње мелодије до Христа*. На Филолошком факултету Универзитета у Београду маја 2015. године брани докторску дисертацију *Поетика романа Данила Николића* и стиче научни степен доктор књижевних наука.

Живи и ради у Смедереву као професор српског језика и књижевности у Текстилно-технолошкој и пољопривредној школи „Деспот Ђурађ“.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. *Од Матерње мелодије до Христа*, Службени гласник, 2013.

Др Јелена Булајић није навела податке о учешћу на научним и стручним скуповима.

ОЦЕНА И ПРИКАЗ РАДОВА

Јелена Булајић је као једини објављени рад приложила штампану верзију магистарске тезе под насловом *Од матерње молитве до Христа*. У њој расветљава поетику „Магновења“ и „Одјека“ повезујући их са *Пет лирских кругова*, али и целокупним стваралаштвом Момчила Настасијевића. У уводном делу рада ауторка сачињава кратку историју читања Настасијевићевог дела, у којој се често наилази на различите, чак опречне вредносне судове. Потом се укратко осврће на биографију писца, посебну пажњу посвећујући питању стилских формација којима је песник својим делом био приближи. Након тога ауторка прелази на испитивање Настасијевићеве поетике издвајајући у њеном развоју три фазе. Теорија лирског циклуса, неопходна у приступу Настасијевићевој поезији, дата је доста сажето с обзиром на комплексност самог појма и углавном представља интерпретацију *Поетике лирског циклуса* Елени Апостолос Стерјопулу. Изостала је историја теоријске свести о важности циклуса и циклзације, која почиње радом симболиста почетком 20. века, да би пуну пажњу добила у књижевнаучним студијама од друге половине 20. века (нпр. Хелен Мустард, Рони Александер, Весна Цидилко, Михаил Дарвин, Лариса Љапина, Светлана Шеатовић Димитријевић). Од круцијалне важности за поетику лирског циклуса јесте и постструктуралистички појам интертекстуалности на који ауторка посебно скреће пажњу у теоријском делу свог рада, касније га апликујући на конкретна књижевна дела. Полазећи од прихваћене теорије лирског циклуса, Јелена Булајић у анализама Магновења и Одјека наведене поетске текстове тумачи на два нивоа: као самосталне целине и као делове циклуса. Након појединачне анализе песама уочавана је њихова интертекстуална веза на нивоу мотивског понављања, при чему поновљени мотиви својом значењском трансформацијом доводе до семантичке zasiћености циклуса. У оквиру Магновења издвојени су: доживљај смрти, доживљај живота у оквирима егзистенције, порицање сопственог Ја, духовни вид (стварна мисао), самоћа, патња, ћутање мир, смисао, Христос. Одједи су виђени кроз доминацију доживљаја смрти, туге, љубави и плавог. Након овако издвојених тематско-мотивских целина ауторка трага за натциклусним значењем коме свака од њих доприноси. „Магновења и Одједи у контексту *Пет лирских кругова*“ поглавље је о вези два лирска циклуса са збирком *Пет лирских кругова*, а коју ауторка гради преко већ уочених „сликовних доминанти“. Одлучујући се за иманентни приступ, ауторка Настасијевићеве лирске циклусе посматра готово искључиво у оквиру песниковог стваралачког опуса. Ова књига, због своје композиције лако проходна за читаоце, открива склоност Јелене Булајић за систематска уопштавања, и пружа леп допринос проучавању Настасијевићеве поетике.

Увид у шире подручје интересовања Јелене Булајић немамо, јер нам у конкурсној документацији, осим објављене магистарске тезе, није приложен ниједан рад. Нисмо имали увид ни у текст докторске дисертације, јер нам није достављен, а изостале су и уобичајене препоруке ментора као и Извештај комисије о написаној тези.

На основу приложеног магистарског рада др Јелене Булајић, што је свакако недовољно за потпунији увид у научни рад кандидата, комисија закључује да кандидаткиња показује интересовања за проучавање песника авангарде, да солидно влада савременом научном терминологијом, тако да поседује предиспозиције за бављење науком о књижевности.

МИШЉЕЊЕ О НАСТАВНОМ РАДУ КАНДИДАТА

Како нисмо имали никакав увид у наставни рад др Јелена Булајић, а кандидаткиња није доставила препоруке у вези са својим ангажовањем на месту професора српског језика и књижевности у Текстилно-технолошкој и пољопривредној школи „Деспот Ђурађ“ у Смедереву, Комисија није у могућности да изнесе мишљење.

Напомена: Према одредбама Статута Филозофског Факултета Универзитета у Нишу, члан 119, др Јелена Булајић формално-правно не испуњава услове конкурса на који се јавља.

2. Др Виолета Стојменовић

БИОГРАФИЈА

Виолета Стојменовић (рођ. Станковић) рођена је 30. марта 1980. године у Пожаревцу. Дипломирала је на Филолошком факултету Универзитета у Београду на Катедри за општу књижевност са теоријом књижевности са просечном оценом 9,49 у току студирања и оценом 10 на дипломском испиту. Стручни библиотечки испит положила је 2006. године и стекла звање библиотекара, а 2008. године прошла је обуку за коришћење програмске опреме COBISS2/ Каталогизација и стекла лиценцу за узајамну каталогизацију. Докторске академске студије уписала је 2010, а завршила их 2015. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду и одбранила докторску дисертацију под називом *Хроноптопи и карневализација у романима Дона ДеЛила* (комисија: др Зоран Пауновић, ментор; др Радојка Вукчевић, председник; др Ивана Ђурић Пауновић, члан). Од новембра 2003. године ради као библиотекар у Народној библиотеци Бор (обрада публикација; израда радних библиографија, лектура *Бележнице* и др. публикација НБ Бор; члан жирија на Конкурсу за необјављену кратку причу; обука корисника за претраживање и коришћење извора; културна и едукативна делатност и књижевни програми; сарадња са Музејом савремене уметности на пројекту „Европски контексти српског надреализма“. Звање вишег библиотекара стекла је 2013. године. Од 2014. је гл. и одг. ур. *Бележнице: часописа за библиотекарство, књижевност и културу* Народне библиотеке Бор.

Неколико пута је награђивана: 1. награду за есеј на Књижевном конкурс часописа *Улазница* добила је 2002; 1. награду за есеј о Дису на конкурс Градске библиотеке *Владислав Петковић Дис* у Чачку добила је 2003, и 1. награду за књижевну критику на конкурс „Андрa Гавриловић“ *Ресавске библиотеке* добила је 2009.

Учествовала је на 4 научна скупа: Други међународни интердисциплинарни скуп младих научника друштвених и хуманистичких наука „Контексти“ (2014); Први међународни интердисциплинарни скуп младих научника друштвених и хуманистичких наука „Контексти“ (2012); Међународна научна конференција *Књига и језик у развоју савременог друштва*, Филолошки факултет Универзитета у Београду (2011); као и на неколико стручних библиотечких скупова.

Енглески језик говори, чита и пише, француски и италијански чита

БИБЛИОГРАФИЈА

1. „А сјајна прошлост је...“: библиотечке изложбе књижевности о/у Првом светском рату, Бележница, год. 16, бр. 28 (2015) стр. 132-155.
2. Notes for a Novel of Capital, The Don DeLillo Society Newsletter, Vol. 8, No. 1 (March 2015). <https://delillosociety.wordpress.com/archive/newsletter-8-1-2015/>.
3. Nabokov Duels with Literature, Nabokov Online Journal, Vol. VIII (2014). http://www.nabokovonline.com/uploads/2/3/7/7/23779748/14_stojmenovic_vol_viii_2014.pdf
4. Проблем контекста у теорији Пјера Бајара, Зборник радова са Првог међународног интердисциплинарног скупа младих научника друштвених и хуманистичких наука, „Контексти“, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, 2013, стр. 657-669.
5. Ејзенштајн у Подземљу, Липар, год. 15, бр. 53 (2014), стр. 65-85.
6. Шта следеће да читам?, Бележница, год. 15, бр. 27 (2014), стр. 112-124.
7. Grafiti u Delilovom Podzemlju, Philologia, god. 11, br. 11 (2013 [št. 2014]), str. 89-96. COBISS.SR-ID 206140428
8. Да ли библиотекари (треба да) читају, Библиотекар, год. 55, бр. 1/2 (2013), стр. 139-157. COBISS.SR-ID 202653452
9. „Тиранија величине“ - Куле близнакиње код ДеЛила, Zbornik za jezike i književnosti Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, god. 3, br. 3 (2013), str. 217-230.
10. „И: рупа“ – издавачка делатност Народне библиотеке Бор у 2102., Савремена библиотека, год. 25, бр. 30 (2013), стр. 82-86.
11. Podzemlja Delilovog Podzemlja, Komunikacija i kultura online, god. 3, br. III (2012), str. 280-303. <http://www.komunikacijaikultura.org/KK3/KK3Stojmenovic.pdf>.
12. Двобоји код Набокова, Летопис Матице српске, год. 187, књ. 488, св. 6 (дец. 2011), стр. 1099-1124. (COBISS.SR-ID 269619207)
13. Uvod u inestetiku Alana Badjua, Komunikacija i kultura online, god. 2, br. II (2011), str. 413-438. <http://www.komunikacijaikultura.org/KK2/KK2Stojmenovic.pdf>.
14. Флоберов Новембар и Дневник о Чарнојевићу Милоша Црњанског, Траг, год. 7, књ. 7, св. 25 (март 2011), стр. 75-95. (COBISS.SR-ID 262815495) библиотечких услуга, Београд : Библиотекарско друштво Србије, 2011, стр. 379-395. COBISS.SR-ID 515773796
15. Књига између креативности и интерактивности, Зборник радова са Међународне научне конференције Књига и језик у развоју савременог друштва, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд (2011), стр. 105-127. COBISS.SR-ID 38669583
16. Библиотека у комуникацији са својим окружењем, Стандардизација и квалитет библиотечких услуга, Београд : Библиотекарско друштво Србије, 2011, стр. 379-395. COBISS.SR-ID 515773796
17. Записи о Малтеу Лауридсу Бригеу, Бележница, год. 12, бр. 22 (2010), стр. 109-117.

18. Футуристи и манифести – „Будућност је иза нас!”, Бележница, год. 11, бр. 20-21 (2009), стр. 110-126 (Садржи и: Аполинер Гијом, „Футуристичка антиградација”, превод и белешке Виолета Стојменовић, стр. 123-125).
19. Фонд за адолесценте (А фонд) Народне библиотеке Бор, Колекције у библиотекама: формирање, заштита, богаћење, одржавање, ревизија и коришћење, Београд : Заједница матичних библиотека Србије ; Крушевац : Народна библиотека, 2008. COBISS.SR-ID 35265039
20. Књижевни конкурси Народне библиотеке Бор, Бележница, год. 10, бр. 18 (2008), стр. 16-21. COBISS.SR-ID 155667468
21. О користи и штети информационе писмености за живот, Mons Aureus, бр. 20 (2008), стр. 151-157. (COBISS.SR-ID 152073228)
22. Један покушај дефинисања кратке приче, Бележница, год. 9, бр. 17, стр. 10-20.
23. Тако је певао Орфеј, Кораци, год. 40, књ. 36, св. 5/6 (2006), стр. 157-166. COBISS.SR-ID 136990476
24. Iskušavanje umetnika - Tomas Man, Txt, br. 5/6 (2004), str. 25-31. COBISS.SR-ID 124976652
25. Неуморна динамика духа, Бележница, год. 6, бр. 11 (јесен-зима 2004), стр. 60-63.
26. Кафкина поезика простора, Бележница, год. 5, бр. 9 (јесен-зима 2003), стр. 62-65.
27. Fantastika u delu E. T. A. Hofmana, Ulaznica, god. 36, br. 183 (2002), str. 69-84. COBISS.SR-ID 210234631

Прикази

1. Дигитални атлас културне баштине, Читалиште, год. 13, бр. 24 (мај 2014), стр. 89-90. COBISS.SR-ID 286594055
2. „*Une étrange manie*“ (Јован Попов, *Двобој као књижевни мотив*, Нови Сад, 2012), *Поља*, год. 58, бр. 484 (нов. - дец. 2013), стр. 185-191. COBISS.SR-ID 283335175.
3. „*Сама као кактус*“ (Јелена Радовановић, *Отворени преломи*, Народна библиотека Бор, (2012), Бележница, год. 15, бр. 26 (2013), стр. 199-201. COBISS.SR-ID 211851788
4. У гравитационом пољу заборављених ствари (В. Г. Зебалд, *Сатурнови претенови*, Београд, 2006), Кораци, год. 41, књ. 38, св. 9/10 (2007), стр. 222-230. COBISS.SR-ID 144994572
5. Црна књига Орхана Памука, Mons Aureus, год. 7, бр. 25/26 (2009), стр. 185-193. COBISS.SR-ID 177040652

Преводи

1. Горман, Мајкл, „Принчев сан“, Бележница, год. 16, бр. 28, стр. 5-15.
2. Kenedi, Lijam, „Videti i verovati - o fotografiji i ratu protiv terora“ за Трећи програм Radio Beograda.
(<http://www.rts.rs/page/radio/sr/story/1466/Radio+Beograd+3/1643671/Lijam+Kenedi%3A+Videti+i+verovati+-+o+fotografiji+i+ratu+protiv+terora.html>)

3. Grej, Ričard, „Američka proza u vreme krize“ za Treći program Radio Beograda
4. Кермод, Френк, „Задовољство, промена и канон. 2“, превод и белешке Виолета Стојменовић, Бележница, год. 15, бр. 26 (2013), стр. 120-132. COBISS.SR-ID 211765260
5. Кермод, Френк, „Задовољство, промена и канон. 1“, превод и белешке Виолета Стојменовић, Бележница, год. 14 бр. 24/25 (2012), стр. 141-151.
6. Набоков, Владимир, „Дивља лобода“, Летопис Матице српске, год. 187, књ. 488, св. 6 (2011), стр. 1040-1047. COBISS.SR-ID 269543687
7. Калвино, Итало, „Зашто читати класике“, Бележница, год. 13, бр. 23 (2011), стр. 77-83. COBISS.SR-ID 188653836
8. Милтон, Џон, „О образовању“, превод, уводна напомена и белешке Виолета Стојменовић, Бележница, год. 10, бр. 19 (2008), стр. 47. COBISS.SR-ID 171396876
[разговор водила] Виолета Стојменовић, Бележница, год. 9, бр. 17 (2007), стр. 20-25.

Интервјуи

1. Великић, Драган, „Човек своју слободу мора освајати сваког дана“ / [разговор водила] Виолета Стојменовић, *Бележница*, год. 10, бр. 18 (2008), стр. 33-34. COBISS.SR-ID 155964940
2. Албахари, Давид, „Књижевност као равнотежа између изрецивог и неизрецивог“

Приређивачки рад

1. ИЗНАДРЕАЛИЗМА Ване Бор: зборник радова [уредници зборника Горан Миленковић, Виолета Стојменовић]. - Бор : Народна библиотека, 2009. COBISS.SR-ID 168408076
2. ПРИЧЕ у папучама: зборник изабраних прича са Конкурса за кратку причу Народне библиотеке Бор. Књ. 6 / приредила Виолета Стојменовић. - Бор : Народна библиотека, 2008

Напомена: Радови кандидаткиње нису достављени по свим правилима конкурсне процедуре, по којој је, осим текста самог рада, потребно (као доказ објављивања) приложити прве странице, садржај и последњу страну публикације (ISBN, ISSN) у којој је рад објављен.

ОЦЕНА И ПРИКАЗ РАДОВА

На основу приложених радова и увидом у целокупну библиографију као и научну каријеру Виолете Стојменовић закључујемо да је доминантна област њеног научног интересовања Општа књижевност са теоријом књижевности и Библиотекарство. Бави се научним истраживањима преваходно у области књижевне прозе, али и проблемима који захватају подручје поезије. Њени радови обухватају и област историје књижевности, књижевне критике, превођења, филозофије. Прати америчку, немачку, француску, турску књижевну продукцију, а мањи број радова бави се и српском књижевношћу 20. века. С обзиром на ужу научну област за коју је расписан конкурс

(Српска и компаративна књижевност (**Српска књижевност 20. века**)) у Извештају ћемо навести детаљнији приказ приложених радова из Српске књижевности 20. века, уз општи осврт на целокупни научно-истраживачки рад кандидаткиње.

Два приложена рада Виолете Стојменовић баве се српском поезијом. У есеју о Дисовом стваралаштву под називом „Владислав Петковић Дис *Можда спава*“ ауторка, контекстуализујући мотив „наслућене песме“ примерима из светске књижевности (Колриџ, Шели), стихове тумачи као песникову тежњу да сањану песму рекреира. Есеј је конципиран „строфично“: сваку цитирану строфу прати коментар у чијем средишту је мотивска анализа (песма, сан, дан, очи, жена). Рад „Тако је певао Орфеј“ бави се насловљеним мотивом у поезији Ивана В. Лалића, који активира аутопоетичка начела. Уграђујући у главни мотив семантичке слојеве споредних мотива, ауторка структуралистичким приступом открива неке од доминантних песничких интенција: питање односа света и језика и могућност језичке артикулације света, култ традиције, сећања, памћења, мотив смрти. Орфејско, које најпре активира мит, ауторка тумачи као емпатију, поимање ствари у њиховом тоталитету, тумачење света, космичку и онтолошку природу поезије путем циклизације времена; сумњу, трагање за самоспознајом, уметност одрицања и др. Семантичко засићење тумачени мотиви добијају и у компаративној анализи, указивањем на поезију Китса, Хелдерлина, Малармеа, Рилкеа, а начин њиховог обликовања објашњен је кроз чулност, пластичност, синестетичност и динамичност стихова.

О поетском роману *Дневник о Чарнојевићу* Милоша Црњанског Виолета Стојменовић пише у раду „Флоберов *Новембар* и *Дневник о Чарнојевићу* Милоша Црњанског“. Полазећи од критичара који су указивали на везу Црњанског с Флобером (С. Леовац, Н. Петковић, А. Татаренко, А. Јерков, Д. Ајдачић, Љ. Јеремић), а уз чињеницу да је Црњански читао и писао о *Новембру*, ауторка детаљном анализом указује на међусобне текстуалне трагове. Постављајући најпре, у духу феноменологије, Црњанског као активног читаоца који на свој начин попуњава места неодређености и ствара у тој размени текст, ауторка указује на два дела у којима се огледа роман *Новембар* – то је есеј *Нови облик романа*, а потом и *Дневник о Чарнојевићу*. Виолета Стојменовић гради везе на три нивоа у којима се текстови међусобно укршају, при чему се проблематизују интертекстуалне релације прототекста, метатекста, подтекста и др. Отварајући многобројна питања – жанра, позиција приповедача, доминације перцепције и с њом у вези изразите оштрине чула; антимиметичности, дефабуларизације, мотивског и тематског слоја, композиције, стила, јунака – рад издваја сличности али и разлике компарираних романа. Ослањајући се на Бахтинову дијалогичност и, додуше имплицитно и посредно, на интертекстуалност Јулије Кристеве, ауторка закључује о комплементарности текстова видљивој у резимирању Флоберовог дела кроз дело Црњанског, а које на тај начин, постављено у нов контекст, бива модификовано, допуњено, појачано и прочишћено, потврђено и опвргнуто. Процес је реверзибилан, те тако нешто што је у почетку представљало предтекст може да се преобрази у коментар, па ауторка закључује: „Притом *Новембар* не делује само и искључиво као књижевно-уметничка творевина, дакле естетски, већ и као текст који нуди одређен поглед на свет – катализира поетичке и метафизичке ставове Црњанског.“

„Стрела времена“ је научна критика посвећена роману *Савршено сећање на смрт* Радослава Петковића који ауторка дефинише као читање различитих текстова уписаних како експлицитно тако и имплицитно у текстст тумачене прозе, а што је – ако се подсетимо данас

општеприхваћене тезе о интертекстуалном животу књижевности – одлика сваког дела. У складу са тим у даљем раду се наводи одлика постмодернистичког наратива да тематизује посутпак померања значења већ постојећих чињеница стварности, а које постоје само као свевремени скуп датости. Ауторка такву врсту трагања региструје и у проучаваном роману образлажући темпоралне фигуре (од ахроније до различитих типова анахроније), позицију приповедача, хипотетичку фокализацију, (псеудо)документарност. Овим приповедачким стратегијама отвара се према ничеанском (и пре тога дројзеновском) схватању проблем историје која није историја чињеница самих по себи већ само историја нашег мишљења о тим чињеницама и њиховим мотивима и узроцима. Тако она постаје „серија привида изнад безданих магли непроучених стварности“ (Ниче). Доказ оваквој тези ауторка проналази у детаљној ре-конструкцији једног периода из византијске прошлости, која је присутна у роману, а у којој многи подаци нису подвргнути поступку аутентизације – то су најчешће сећања на властито искуство или туђе приче, нагађања, препричавања, као и позивања на легенде, снове, предсказања. Тиме се стиже до Гордијевог чвора на релацији стварно/фиктивно/симулакрум. Ауторка запажа да дестабилизацији доприноси и мноштво приповедачких модуса, као и коришћење низа занимљивих симбола, попут стреле и стрелца, сове, Диогена и сл. Тиме се постиже „семантичка презасићеност“ при чему долази до вишеструких „померања“ речи, мотива, ликова, догађаја. Овакво читање текста Петковићевог романа призива и Делезову теорију симулакрума, теорију трансветовних идентитета, Херманову хипотетичку фокализацију, феномен урањања, а које своје упориште проналазе у когнитивној наратологији.

Радовима који се баве српском књижевношћу 20. века прикључићемо и студију „*А сјајна прошлост је...*: библиотечке изложбе књижевности о/у Првом светском рату“, која представља приказ двеју изложби посвећених Првом светском рату – „Српска књижевност у Првом светском рату“ Народне библиотеке Србије и „Српска књижевност и Велики рат“ Библиотеке града Београда. Почетна поставка рада из које се сагледава преглед ратне продукције наглашава динамичан карактер историје (сваке, па и историје књижевности) која се мења променом контекста из кога се прошлост (једино доступна као текст) тумачи и посматра. Зато као актере њеног (ре)креирања ауторка види и организаторе представљених изложби. Друга поставка тиче се односа књижевних и паракњижевних, важних и неважних текстова, ергона и парергона, а који се у духу новог историзма изједначавају залажењем у „туђа“ подручја и брисањем граница између историје, антропологије, уметности, политике. Све сачуване текстове прошлости нови историзам чита упоредо, придајући им подједнаку важност, сматрајући да они тек заједно чине мрежу текстуалности коју можемо назвати именом одређене епохе. У духу ових схватања ауторка пружа преглед (међу)ратне књижевности, али и монографских и серијских публикација, рукописне и друге некњижевне грађе важне за разумевање књижевног живота једног периода. У светлу свега виђеног на изложбама, ауторка поставља и важно питање: шта и како је од стваралаштва прошлости остало као „трајни део духовног памћења“. Највећи део рада заузима детаљан преглед изложбене грађе. Начин приказа експоната Народне библиотеке Србије прати начин груписања грађе од стране организатора изложбе, па је у конкретном случају тематски организован („Бунт“, „У ропству: (заробљеништво, интернација и окупација)“, „На ратиштима и збеговима“ и др). Ауторка примећује да је у случају обе изложбе посебна пажња посвећена периодици, објашњавајући разлоге таквог избора. Овај део рада закључен је запажањем да су прилози српској књижевности настали у току Првог светског рата много бројнији и разноврснији него што се

могло очекивати. Природу њихове хетерогености ауторка објашњава цитирајући речи једне од организатора, Биљане Андоновске: она дела ратне књижевности види, с једне стране, „у служби агитације и патриотизма“, а са друге стране као „критички и субверзивно настројена према првима и њиховом патосу хероизма, реторици борбености и слободарског отпора“. Други, обимом знатно мањи део рада, значајан је јер постављајући питање различито тумачене ратне књижевности у континууму стилских формација, у центар пажње поставља суштинско: питање периодизације у историји књижевности.

Поред приложених радова који се баве српском књижевношћу двадесетог века комисији су били доступни и радови који се баве делима страних аутора. Најбројнији су они који се баве Дон ДеЛиловим романима: „Ејзенштајн у *Подземљу*“, „Графити у ДелиЛовом *Подземљу*“, „Подземља ДеЛиловог *Подземља*“, „Тиранија величине - Куле близнакиње код ДеЛила“, закључно са докторском тезом „Хронотоп и карневализација у романима Дона ДеЛила“. У наведеним радовима са различитих аспеката сагледавају се дела америчког писца; у првом је заступљено читање романа *Подземље* кроз везу са филмом – ауторка образлаже начине на које су биографија и стваралаштво руског редитеља С. Ејзенштајна инкорпорирани у роман. Други оглед бави се питањем сагледавања америчке популарне културе у *Подземљу*, док је трећи посвећен слици подземља и мотивима катабазе и некије које он призива. У четвртом раду тежиште представља обрада значењских слојева мотива Светског трговинског центра виђеног као „амблем Њујорка савременог капитализма“, али и као „симбол егзистенцијалних и емоционалних стања јунака“. Докторска теза бави се ДеЛиловим романима у контексту сагледавања хронотопа. Овим радом проширен је и обогаћен изворно бахтиновски појам укључивањем теорија Ц. Ладина, Пола Сметхарта, али и анализом међухронотопа, појма који упориште проналази у теорији и филозофији алегије (Валтер Бењамин, Ангус Флечер, Пол де Ман и др). Посматрањем одређеног односа простора и времена као теоријске метафоре карневала рад захвата и овај бахтиновски појам у роману *Подземље*. Од књижевнокритичких текстова поменућемо приказ романа *Црна књига* Орхана Памука (*Црна књига* Орхана Памука), оглед који се бави мотивом двобоја у две ратне приче („Афера части“ и „Дивља лобода“) и два романа (*Стварни живот Себастијана Најта* и *Ада*) показујући управо кроз текстове проширивање и трансформацију анализираног мотива. „Статус уметника у друштву, његов интелектуални, психолошки и емоционални профил“ предмет је анализе рада о стваралаштву Томаса Мана („Искушавање уметника – Томас Ман“). Рад „У гравитационом пољу заборављених ствари“ обрађује роман *Сатурнови прстенови* В. Г. Зебалда, док се „Записи о Малтеу Лаурису Бригеу“ баве Рилкеовим „романом“. У критичком тексту „Фантастика у делу Е.Т. А. Хофмана“ ауторка се најпре одређује према појму фантастичног полемишући највише са теоријом Ц. Тодорова изнетом у *Уводу у фантастичну књижевност*, али позивајући се и на друге ауторе (Кајоа, Лавкрафт, Вакс, Кастекс). Као важна својства Хофманове фантастике истиче: различите видове преображаја, натприродна бића у различитим облицима, анимистичко оживљавање ствари, чаробне предмете, митологизацију, појаву двојника, укидање границе између субјективног и објективног, изобличавање и укидање времена и простора. Остали приложени радови припадају метапоетичком дискурсу бавећи се теоријом истине уметности Алана Бадјуа (*Увод у инестетику Алана Бадјуа*), историјом двобоја, али и теоријом тематологије Јована Попова („*Une étrange manie*“), манифестима футуризма („*Футуристи и манифести – Будућност је иза нас*“); теоријом антиципираног плагијата иза које се откривају ставови о историји књижевности Пјера Бајара

(„Проблем контекста у теорији Пјера Бајара“). Један од приложених текстова припада области библиотекарства и разматра неке од актуелних аспеката статуса и изгледа штампане књиге („Књига између креативности и интерактивности“).

Увидом у приложене радове закључујемо да Виолета Стојменовић поседује високе научне компетенције посебно из области опште књижевности, теорије књижевности и библиотекарства. Њени радови су теоријски утемељени и одражавају способност критичког промишљања различитих проблема из домена књижевности. Активно прати савремену (посебно инострану) књижевну продукцију, а видљива је и добра упућеност у савремене књижевне теорије. Ширини њеног истраживачког рада доприносе и објављени интервјуи, приређивачки и преводилачки рад.

МИШЉЕЊЕ О НАСТАВНОМ РАДУ КАНДИДАТА

На основу приложене документације закључујемо да кандидаткиња није имала искуства у наставном раду.

Напомена: Према одредбама Статута Филозофског Факултета Универзитета у Нишу, члан 119, др Виолета Стојменовић формално-правно не испуњава услове конкурса на који се јавља.

3. Мср Јелена Стојковић Цветковић

БИОГРАФИЈА

Мср Јелена Стојковић Цветковић рођена је 2. септембра 1989. године. Гимназију „Стеван Сремац“ (друштвено-језички смер) завршила је 2008. године. Студије на Филозофском факултету Универзитета у Нишу уписала је 2008. године, а завршила 2013. године, с просечном оценом у току студија 8,09. Звање МАСТЕР ФИЛОЛОГ (СРБИСТА) стекла је 2014. године на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу завршивши мастер академске студије другог степена из области филолошких наука на студијском програму Српски језик и књижевност, са просечном оценом 8,86. Докторске академске студије уписала је на Филозофском факултету Универзитета у Нишу (Наука о књижевности) школске 2014/2015. године.

Ангажована је 2014. и 2015. године као предавач на пројекту *Настава српског језика путем скајпа за омладину из дијаспоре* у организацији Филозофског факултета Универзитета у Нишу и Канцеларије града Ниша за сарадњу са дијаспором. Учествовала је на *VII научном скупу младих филолога Србије* који организује Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу с рефератом „Прва година стварања Зорана Гавриловића“. Знање страних језика: енглески (напредни ниво), немачки и грчки (почетни ниво).

БИБЛИОГРАФИЈА

Кандидаткиња је навела реферат „Прва година стварања Зорана Гавриловића“, као и потврду о учешћу на VII научном скупу младих филолога Србије, где је он био изложен.

ОЦЕНА И ПРИКАЗ РАДОВА

Изостају, јер наведени реферат није приложен уз документацију.

МИШЉЕЊЕ О НАСТАВНОМ РАДУ КАНДИДАТА

Мср Јелена Стојковић Цветковић доставила је препоруку Сање Милијић Милојковић, начелнице Службе за послове градоначелника Града Ниша, у вези са ангажовањем кандидаткиње у реализацији пројекта *Настава српског језика путем скајпа за омладину из дијаспоре*. У препоруци је наведено да је „практиканткиња прошла посебну обуку за тромесечну наставу, конципирала и спроводила часове српског језика, држала угледни час, израдила и обрадила улазни и завршни тест знања ученика из дијаспоре“. Посебно је истакнута њена сарадња са службеницима Канцеларије, као и залагање, креативност и одговорност са којом је обављала поверени посао.

Напомена: Јелена Стојковић Цветковић формално-правно испуњава услове конкурса на који се јавила.

4. Јелена Младеновић

БИОГРАФИЈА

Јелена С. Младеновић је рођена 4. јуна 1984. године у Крушевцу. После завршене Гимназије Крушевац, као носилац дипломе „Вук Караџић“, школске 2003/2004. године је уписала студије на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, на Студијској групи за Књижевност и српски језик. Дипломирала је као најбољи студент Департмана за српску и компаративну књижевност 2010. године, са просечном оценом 9,25 (девет и 25/100) и одбранила дипломски рад на тему *Однос стварности и уметничке фикције у роману „Ситишчарница Код срећне руке“ Горана Петровића*, са оценом 10.

Од 1. априла 2011. до 1. априла 2012. године је обавила једногодишњи приправнички стаж као наставник српског језика у Угоститељско-туристичкој школи у Нишу, без заснивања радног односа, а у оквиру реализације Програма стручне праксе Министарства економије и регионалног развоја Републике Србије и Националне службе за запошљавање, и по обављеном стажу пријавила испит за стицање лиценце.

Школске 2011/2012. године уписује Докторске академске студије филологије на Филозофском факултету Универзитета у Нишу. Одслушала је све три године студија и положила свих 15 испита предвиђених студијским програмом, са просечном оценом 9,87 (девет и 87/100), остваривши 120 ЕСПБ бодова. Тема докторске дисертације – *Поезија Новице Тадића* – прихваћена је 22. октобра 2014. године и одобрена њена израда под менторством проф. др Стојана Ђорђевића.

Од маја 2012. године је докторанд-стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и бива ангажована као истраживач на пројекту *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир* (бр. 178018) на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу, под руководством и менторством проф. др Драгана Бошковића. Стипендија ја продужавана 2013, 2014. и 2015. године.

Од фебруара 2014. године обавља послове демонстратора у извођењу наставе на Департману за српску и компаративну књижевност на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, и то:

– у пролећном семестру шк. 2013/2014. године на обавезном предмету *Књижевност за децу* и изборном предмету *Савремена македонска драма*;

– у јесењем семестру шк. 2014/2015. године на обавезном предмету *Стара српска књижевност* и изборним предметима *Рецепција библијске и светоотачке књижевности* и *Љубав у старој српској књижевности*;

– у пролећном семестру 2014/2015. године на обавезним предметима *Српска књижевност 20. века – проза*, *Српска књижевност 20. века – критика и драма* и *Историја културе српског народа* и изборном предмету *Поетика старе српске књижевности*.

Учествовала је на 19 националних и међународних научних скупова у земљи и иностранству. Објавила је 23 рада, 10 радова је штампано у изводу и 7 радова прихваћено за објављивање.

Један је од оснивача и председница УГ „Литера“, са седиштем у Нишу, које се бави унапређењем и промоцијом филолошких и других хуманистичких наука, културе и уметности, али и хуманитарним радом. (О свим активностима овог удружења се детаљне информације могу наћи на сајту <http://uglitera.weebly.com/>). У оквиру рада ове организације, посебно учествује у представљању књига, као и у организовању научних и књижевних окупљања. Говорила је о књизи научних радова *Земаљски и небески знаци* Мирјане Бечејски, као и на промоцији песничке збирке *Одакле долазе даброви* Петра Матовића. Била је члан програмско-организационог одбора Међународног научног симпозијума *Жене, рат, уметност*, који је ово удружење у сарадњи са Центром САНУ и Универзитета у Нишу одржало 5. септембра 2014. године, и један је од уредника зборника радова који прати овај скуп (у припреми). Активно учествује у књижевном и културном животу Ниша и као повремени сарадник Нишког културног центра (Дани Стевана Сремца, књижевне вечери и друго).

Од 9. јануара 2015. године је члан Међународног центра за православне студије у Нишу, а од 8. јуна 2015. године и Савета манифестације Књижевна колонија „Сићево“.

Говори енглески језик, солидно се служи француским језиком и чита словенске језике.

Живи у Нишу.

БИБЛИОГРАФИЈА

Објављени радови:

1. „Егзил у егзилу у роману *Комо* Срђана Ваљаревића“, у: *Егзил(анти): књижевност, култура, друштво*, Зборник радова са Међународног научног округлог стола Егзил(анти), књижевност, култура, друштво, Врњачка Бања, 28-29. X 2012. године, у оквиру VII Међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност, Крагујевац, 26-27. X 2012. године, уредник Драган Бошковић, Крагујевац: ФИЛУМ, 2012, стр. 115–132. [УДК 821.163.41-31.09 Ваљаревић С. / ISBN 978-86-85991-48-6]
2. „Смешно и комично у комедији *Фрлезија* Ивана Стојановића“, у: *Савремена проучавања језика и књижевности*, Зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије одржаног 17. марта 2012. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, год. IV, књ. 2, уредник Маја Анђелковић, Крагујевац: ФИЛУМ, 2013, стр. 439–451. [УДК 821.163.41-22.09 Стојановић И. / ISBN 978-86-85991-51-6]
3. „(Нео)симболистичка поезија и поетика Бранка Миљковића: Марија Јефтимијевић Михајловић, *Миљковић између поезије и мита*, Институт за српску културу, Лепосавић 2012., *Philologia Mediana*, год. V, бр. 5 (2013), Ниш: Филозофски факултет, стр. 670–674. [УДК 821.163.41.09 Миљковић Б.(049.32) / ISSN 1821-3332]
4. „Идентитет лирског субјекта у наративној поезији Срђана Ваљаревића“, у: *Наука и свет*, Тематски зборник радова са научног скупа *Наука и савремени универзитет 2*, уредник Бојана Димитријевић, Ниш: Филозофски факултет, 2013, стр. 136-149. [УДК 821.163.41.09 Ваљаревић С. / ISBN 978-86-7379-298-9]
5. „Мрављим батом до поенте: *Архив звукова. Мрављи бат. Разматрања о поезији* Миливоја Пејчића, Ниш: Универзитет у Нишу, 2010“, *Градина*, нова серија, год. XLIX, бр. 52-53-54/ 2013, стр. 105-110. [ISSN 0436-2616]
6. „Дар суза и поетика плача у поезији Новице Тадића“ у: *Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века*, Зборник са Међународног научног округлог стола Византија у (српској) књижевности и култури од средњег до двадесет и првог века, Златибор, 02-04. XI 2013. године, у оквиру VIII Међународног научног скупа Српски језик, књижевност, уметност, Крагујевац, 25-26. X 2013. године, уредник Драган Бошковић, Крагујевац: ФИЛУМ, 2013, стр. 227–243. [УДК 930.85(495.02): 821.164.41-1.09 Tadić N.]
7. „Проблем комичног у *Естетици* Николаја Хартмана“, *Филолог*, год. IV, 2013, бр. 8, стр. 234–245. [УДК 111.852:14Hartmann. / DOI 10.7251/Р 11308234m]
8. „Реимагинирање прошлости у роману *Хермелин* Добрила Ненадића у контексту поетике жанра историјског романа“, *Савремена проучавања језика и књижевности*, Зборник радова са V научног скупа младих филолога Србије одржаног 30. марта 2013. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, год. V, књ. 2, уредник Маја Анђелковић, Крагујевац: ФИЛУМ, 2014, стр. 239–249. [УДК 821.163.41-311.6.09 Nenadić D. / ISBN 978-86-85991-61-5]
9. „Поетика плача у *Даниловом зборнику*“, *Philologia Mediana*, год. VI, бр. 6 (2014), Ниш: Филозофски факултет, стр. 167–182. [УДК 821.163.41.09»04/14” Данило II, српски архиепископ / ISSN_1821-3332]
10. „Зборник радова као омаж песнику Новици Тадићу (*Кад помислим на себе, кришом се прекрстим: зборник радова о песничком делу Новице Тадића*, ур. Ј. Делић, Нови Сад: Orpheus –

Плужине: Центар за културу, 2012.“, „ Philologia Mediana, год. VI, бр. 6 (2014), Ниш: Филозофски факултет, стр. 602□607. [УДК 821.163.41.09-1 Тадић Н.(049.32)/ ISSN_1821-3332]

11. „Poezija na margini, margina u poeziji – poezija Mirjane Stefanović“, u *Jezik, književnost, marginalizacija*: književna istraživanja, urednice V. Lopičić i B. Mišić Ilić, Niš: Filozofski fakultet, 2014, str. 133□143. [UDK 821.163.41-1.09 Stefanović M. / ISBN 978-86-7379-324-5]

12. „Суноврат духовних вредности, алијенација и угроженост интимног као тамна страна глобализације у роману *Оно што одувек желиш* Гордане Ћирјанић“, у *Наука и глобализација*, Зборник радова са научног скупа (Пале, 17 □ 19. мај 2013.), књ. 8, том 1/2, уредник Милош Ковачевић, Источно Сарајево: Филозофски факултет, 2014, стр. 847□858. [DOI 10.7251/NSFF1408847M / ISBN 978-99938-47-58-8]

13. „Дубровачке слике и прилике (1800. – 1880.) Јосипа Берсе – једна текстолошка анализа“, *Зборник радова Филозофског факултета у Приштини*, вол. 44, бр. 2 (2014), стр. 409□425. [DOI 10.5937/ZRFFP44-6367 UDK 930.85 (497 ДУБРОВНИК) "18" 323.1:316.75 (497. ДУБРОВНИК) 821.163.42.09 БЕРСА Ј.]

14. „Делатни субјекти у поезији Новице Тадића“, *Свет у књижевности књижевност у свету*, Тематски зборник радова, Ниш: Филозофски факултет, 2014, стр. 21-33 (ISBN 978-86-7379-347-4; УДК 821.41.09-1 Тадић Н. 811.13,41'42)

15. „Основни теоријски принципи историје књижевности из угла руског формализма у *Европским оквирима српске књижевности Драгише Живковића*“, у: *Ускрснуће књижевности: 100 година руског формализма*, ур. Д. Бошковић, Крагујевац: ФИЛУМ, 2014, стр. 271–282 (ISBN 978-86-85591-69-1; UDK 821.163.41(091)82.02 FORMALIZAM)

16. „Поезија и рок музика – рок поезија: *Заовдешизапонети* Николе Врањковића“, *Липар*, год. XV, бр. 54 (2014), стр. 139–151. (УДК 821.163.41-14.09 Врањковић Н.)

17. „Сусрет са Анимом као рођење поезије“, *Свеске*, год. 25, бр. 114 (дец. 2014.), стр. 44–50. (YU ISSN 1451-9976; УДК 821.163.41.09-1 Павловић М.)

18. „На хоризонту се ипак нешто догађа: *Одакле долазе даброви* Петра Маговића“, *Градина*, нова серија, 62-63 (2014), стр. 29–32. (ISSN 0436-2616)

19. „’Мањи простори’ у времену *Катастра* Дејана Илића“, *Градина*, нова серија, 62-63 (2014), стр. 305–309. (ISSN 0436-2616)

20. „Гротескни обликотворни принцип у поезији Новице Тадића“, *Савремена проучавања језика и књижевности*: зборник радова са VI научног скупа младих филолога Србије одржаног 22. марта 2014. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, год. VI, књ. 2, уредник Маја Анђелковић, Крагујевац: ФИЛУМ, 2015, стр. 417–427. [УДК 821.163.41-14.09 Тадић Н. / ISBN 978-86-85991-73-8]

21. „Проблем мизогиног дискурса у поезији Новице Тадића“, u *Jezik, književnost, diskurs*: književna istraživanja, urednice V. Lopičić i B. Mišić Ilić, Niš: Filozofski fakultet, 2015, str. 243□254. [УДК 821.163.41.09- Тадић Н.; 811'42:159.922.1-055.2 / ISBN 978-86-7379-368-9]

22. „Карневалска слобода и рат у роману *Крила* Станислава Кракова“, у *Наука и слобода*: зборник радова са научног скупа (Пале, 6 □ 8. јуни 2014.), књ. 9, том 1/2, уредник Милош Ковачевић, Источно Сарајево: Филозофски факултет, 2015, стр. 563□573. [DOI 10.7251/ZRNDSFFP09152563M / ISBN 978-99938-47-70-0]

23. „Памћење, заборав и сећање: књижевна делатност Анђелије Л. Лазаревић“, у *Przestrzenie, których już nie ma: Pamięć w południowej i zachodniej Słowiańszczyźnie* (Простори који

више не постоје: Сећање код јужних и западних Словена), уредници: Robert Sendek, Krzysztof Popek, Magdalena Maszkiewicz, Kraków 2015, стр. 45–57. [ISBN 978-83-64028-75-5]

Саопштења са научних скупова штампана у изводу:

1. „Идентитет лирског субјекта у наративној поезији Срђана Ваљаревића“, *Наука и савремени универзитет 2* (књига сажетака), Филозофски факултет, Ниш, 2012, стр. 170–171. (ISBN 978-7379-264-4)

2. „Poetry and rock Music – The Poetry of Rock: *Zaovdeilizaoneti* by Nikola Vranjkovic“, *Contexts* (књига резимеа), Филозофски факултет, Нови Сад, 2012, стр. 85. (ISBN 978-86-6065-135-0)

3. „Поезија на маргини, маргина у поезији – поезија Мирјане Стефановић“, *Језик, књижевност, маргинализација* (књига резимеа), Филозофски факултет, Ниш, 2013, стр. 63.

4. „Суноврат духовних вредности, алијенација и угроженост интимног као тамна страна глобализације у роману *Оно што одувек желиш* Гордане Ћирјанић“, *Наука и глобализација* (књига резимеа), Филозофски факултет, Источно Сарајево, 2013, стр. 124–125. (ISBN 978-99938-47-49-6)

5. „Делатни субјекти у поетском свету Новице Тадића“, *Наука и савремени универзитет 3* (књига резимеа), Филозофски факултет, Ниш, 2013, стр. 56–57. (ISBN 978-86-7379-303-0)

6. „Покајање, молитва и плач у поезији Новице Тадића“, *Српска теологија данас 2013*, Православни богословски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2013, стр. 21.

7. „Проблем мизогиног дискурса у поезији Новице Тадића“, *Језик, књижевност, дискурс* (књига сажетака), Филозофски факултет, Ниш, 2014, стр. 70–71.

8. „Карневалска слобода и рат у роману *Крила* Станислава Кракова“, *Наука и слобода* (књига резимеа), Филозофски факултет, Источно Сарајево, 2014, стр. 68-69.

9. „The Hospital as a Spatial Topos of War Novels *The Journal of Carnojevic* by Milos Crnjanski and *The Wings* by Stanislav Krakov“, (коауторски рад са Мирјаном Бојанић Ћирковић), *Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и/или периферним областима*, Савез Срба у Румунији и Филозофски факултет Универзитета у Нишу (програм и књига резимеа), Темишвар, 2014, стр. 41-42. (ISBN 978-606-8079-48-6 008(=163.4)(063))

10. „Косовка девојка између колективног и индивидуалног: митолошке, историјске и сужејне компоненете епског лика“, *Наука и савремени универзитет 4* (књига резимеа), Филозофски факултет, Ниш, 2014, стр. 228. (ISBN 978-86-7379-350-4)

Радови прихваћени за објављивање:

1. „Књижевни поступак и књижевност у културном контексту у *Дубровачким сликама и приликама (1800. – 1880.)* Јосипа Берсе“

2. „Болница као просторни ратни топос у романима *Крила* Станислава Кракова и *Дневник о Чарнојевићу* Милоша Црњанског“ (коауторски рад са Мирјаном Бојанић Ћирковић)

3. „*Питање* Исидоре Секулић и одговор Јована Скерлића: женска слика рата на идеолошком и поетичком фону“

4. „Косовка девојка између колективног и индивидуалног: митолошке, историјске и сужејне компоненете епског лика“

5. „Човек пева, жена плаче □ послератно искуство Душана Васиљева и Мирјане Стефановић у интертекстуалним релацијама“

6. „Једначине са (једном) непознатом: ни з од зла, з је од зид(ов)а (Енес Халиловић, *Зидови*, Београд: Албатрос плус, 2014.)

7. „Заборавити светлост (Небојша Ђокић, *Светлост заборав*, Београд: Чигоја штампа, 2015.)“

ОЦЕНА И ПРИКАЗ РАДОВА

Ужа област научног интересовања Јелене Младеновић јесте Српска књижевност 20. века, односно савремена српска књижевност. Бави се научним истраживањима у области поезије, прозе и драме, као и проблемима историје, теорије књижевности и књижевне критике. Проучава и недовољно истражене опусе српских писаца и маргинализованих аутора, укључујући и дубровачку књижевност. Прати савремену књижевну продукцију и пише књижевну критику.

Четири огледа испитују стваралаштво Новице Тадића. „Дар суза и поетика плача у поезији Новице Тадића“ уочава трагове византијског наслеђа у савременој српској књижевности. Ауторка полази од раних византијских утицаја на српску средњовековну књижевност преко везе са хришћанском религиозном мишљу, како би дошла до њихове реинкарнације у савременој српској поезији на размеђи два века у делима тзв. „византијског канона“. У поменути стваралачки круг укључује се и поезија Новице Тадића у којој се уочавају елементи византијског богословља и трансформисани византијски књижевни жанрови. Од посебног значаја за аргументацију постављене тезе јесте испитивање елемената покајања, плача и молитве, чиме се успоставља континуитет са ранохришћанским стваралаштвом, пре свега преко везе са стваралаштвом светог Јефрема Сирина. У другом научном огледу („Делатни субјекти у поетском свету Новице Тадића“) поезија Новице Тадића проучава се путем лингвостилистичке, морфостилистичке, синтаксостилистичке анализе. Након теоријског увида у појмове из области стилистике (стилема, стилематичност, стилогеност), ауторка скреће посебну пажњу на коришћење „индивидуалних неологизама“, деминутива и полусложеница, али и контекстуализацију постојећих лексема чиме се усложњава семантичка слојевитост текста. У том смислу од посебног је значаја испитивање функционалности делатних субјеката који обављају процес дехуманизације (анти)света у Тадићевој поезији. Рад о гротески у поезији Новице Тадића („Гротескни обликотворни принцип у поетици Новице Тадића“) заснива се на теоријама В. Кајзера и М. Бахтина. Уочавајући како карневалско (Бахтин), тако и језовито гротескно (Кајзер) ауторка се бави поступцима њихове изградње и функционалношћу у Тадићевом опусу и долази до закључка да фреквентност гротеске овде пре свега служи депатетизацији и укидању трагичног. Присуство дуализма као базе гротеске у проучаваној поезији ауторка види кроз поетички принцип песника. На овакав закључак надовезује се и оглед који проучава амбивалентан однос према женама („Проблем мизогиног дискурса у поезији Новице Тадића“) – од отпора, мржње, неповерења до величања и обожавања. Скрећући пажњу на идеологију књижевноуметничког текста, вредносне судове изражене у Тадићевој поезији ауторка објашњава као осврт на актуелни социокултурни миље и замаскирану тежњу песника ка ревитализацији традиционалних патријархалних вредности. Рад се детаљно бави поступцима изградње мизогиног дискурса како употребом специфичне лексике, тако и различитим синтаксичким спојевима, доминацијом женског лирског субјекта, наративношћу, појачаном

миметичношћу. Интересовање за стваралаштво Новице Тадића видљиво је и у интензивном праћењу књижевнокритичких текстова што показује и приказ књиге *Кад помислим на себе, кришом се прекрстим: зборник радова о песничком делу Новице Тадића*.

Две студије посвећене су стваралаштву Срђана Ваљаревића. „Идентитет лирског субјекта у наративној поезији Срђана Ваљаревића“ обрађује питање хибридности идентитета. Повезујући прозни и поетски опус ствараоца указује се на мултиперсоналост као једну од њихових битних одредница. Након неопходног увида у теорију идентитета и лирског субјекта, као најважнији чиниоци хибридности сопства у Ваљаревићевој наративној поезији (али и прози) издвојени су аутсајдерски, егзилантски, генерацијски, родни идентитет. Посебно место у раду заузима питање подривања хегемонијског маскулинитета. Рад „Егзил у егзилу у роману Комо Срђана Ваљаревића“ приступа насловљеној проблематици из друштвено-историјског, али и психоаналитичког угла. Ауторка скреће пажњу на преображај спољашњег егзила, експлицираног краткотрајним боравком јунака на италијанском језеру Комо, у унутрашњи егзил као трајно место боравка идентитета; од реалног (аутентичног) до вирuellног (субјективног) „уточишта“ јунака. Због природе проблематике којом се бави, рад користи имаголошке студије Едварда Саида, Цветана Тодорова, али и Фројдову теорију *das Unheimliche*. Егзил је овде виђен као лична предност, јер кроз проблематизацију носталгије активира симболику поновног повратка. Читајући Ваљаревићев текст кроз контекст пишевог личног искустава и у контексту пишеве стваралачке постике открива се проблем једног простора, времена, генерације која је била сведок и жртва слома федерације на Балкану. Међутим, проблем измештености, искорењености, другости шири се на више планова, те поприма карактер општег и универзалног. Фокусирајући пажњу на феномен унутрашњег/ дуплираног егзила ауторка као централни проблем поставља кризу субјекта и његов аутсајдерски идентитет из кога је могућ излазак преко носталгије, али не за напуштеним простором, већ за давно проживљеним временима, чиме се активира супституција реалног/изгубљеног завичаја имагинарним. Немогућност повратка у прошлост као једино право уточиште на површину износи бездомност „као нови дом“, захваљујући коме егзилант коначно успева да учврсти идентитет. Ауторка преко проблема егзила шири значењске слојеве Ваљаревићевог опуса уклапајући га у савремени културни, социјални, политички контекст.

Маргинализовани писци 20. века такође су предмет интересовања ауторке. У том смислу скрећемо пажњу на радове „Памћење, заборав и сећање: књижевна делатност Анђелије Л. Лазаревић“, „Поезија на маргини, маргина у поезији – поезија Мирјане Стефановић“, „Човек пева, жена плаче □ послератно искуство Душана Васиљева и Мирјане Стефановић у интертекстуалним релацијама“ (у штампи), „Мрављим батом до поенте: *Архив звукова. Мрављи бат. Разматрања о поезији* Миливоја Пејчића, Ниш: Универзитет у Нишу, 2010“ . У поменутих радовима у подтексту се налази премиса о врло често присутним ванкњижевним критеријумима за селективно памћење (вредновање) у историјама књижевности, те сталној потреби за превредновањем књижевне прошлости како би се пречистило идеолошко, а као једини критеријум поставило питање универзалне естетске вредности. Први рад осврће се ка стваралаштву Анђелије Лазаревић и разматра разлоге њеног занемаривања, а потом и неопходности ревалоризације. Могуће узроке њеног занемаривања – а након врло повољних оцена Павла Поповића, Милоша Црњанског, па и Јована Скерлића – ауторка види у дуго присутном отпору у књижевности према тзв. женском писму, али и у књижевном ауторитету њеног оца (Лазе Лазаревића), недовољном личном ангажовању, па и у прераној смрти списатељице. У другом наведеном раду Јелена Младеновић,

композицијски већ очекивано, полази од теоријског разматрања појмова маргине и маргинализације, како би посебно нагласила узроке скрајнутости поезије у читалачкој пракси с краја 20. и почетком 21. века. Ауторка запажа да они леже, с једне стране, у фаворизовању прозног израза (разлози су вишеструки), а са друге стране, у елитизму поезије. Као егземплар маргинализације ауторка наводи поезију Мирјане Стефановић образлажући преко ње вишеструко потискивање – не само поезије, већ и посебних поетских тенденција и женске поезије – а које је одраз механизма друштвене политике. Посебну пажњу Јелена Младеновић усмерава ка анализи збирке *Помрачење* у којој је видљив прелаз са модернистичког на постмодернистичко певање кретањем од универзалног ка конкретном и стварном. Анализом песама из поменуте збирке, али и сагледавањем целокупног опуса М. Стефановић ауторка као кључни узрок маргинализације наводи *разлику*: то је женска поезија, другачија женска поезија, али и поезија која скреће са утабаних поетских стаза свога времена, те подвлачењем властите позиције „на маргини“ оставља интензивнији утисак на реципијента истовремено остајући неухватљива. Приказом недавно објављене рукописне заоставштине Миливоја Пејчића (*Архив звукова. Мрављи бат. Разматрања о поезији*) скреће се пажња на хетерогено стваралаштво широј читалачкој публици сасвим непознатог нишког књижевника. Представљена књига сачињена је из три дела: поезије, афоризама и теоријских бележака о књижевности. Ауторка се осврће на преокупацију песника муком песничког стварања у потрази за магичном речју проблематизовањем односа бића и језика, а која резултира стапањем песничког и језичког бића у целовит и јединствен универзум. У приказ су укључена и запажања о Пејчићевим „духовитим и прициљивим“ поентама, иронији, хумору, меланхоличном тону, слободном стиху и високом комуникативном потенцијалу песама. Проблем центра и маргине као однос високе и супкултуре предмет је рада „Поезија и рок музика – рок поезија: *Заовдешизапонети* Николе Врањковића“. Читајући песме из угла културног материјализма, ауторка политички ангажман Врањковићеве/рок/критичке поезије тумачи као продукт одређеног културно-историјског тренутка. Детаљна анализа у којој естетско представља примарни критеријум вредновања тежи да обезбеди уметнички легитимитет збирци, а преко ње избрише строге границе између владајуће и поткултуре.

Наведеним радовима можемо прикључити и два огледа о Станиславу Кракову – писцу коме се читалачка публика тек недавно одужила појачаним интересовањем за његово стваралаштво („Карневалска слобода и рат у роману *Крила* Станислава Кракова“, „Болница као просторни ратни топос у романима *Крила* Станислава Кракова и *Дневник о Чарнојевићу* Милоша Црњанског“ (у штампи)). У нама доступном (објављеном) раду Јелена Младеновић у роману *Крила* тумачи ратно искуство као карневалско осећање света, позивајући се на запажање Жожа Батаја „да је рат у почетку био раскош“ (*Еротизам*). Карневализацију рата ауторка запажа у одабиру темпоралне позиције са које се о рату приповеда, изградњи колективног лика (чиме се постиже карневалско изједначавање), прекретању вредносне лествице путем инверзија, карневалском смеху који потиче од ироније, гротеске; карневалском простору који чине линија фронта и позадина (посебно болница) и карневалском прихватању смрти. Показаном везом ауторка закључује да рат посматран у роману као карневал представља подручје слободе у коме престају да важе мирнодопски етички кодекси, а постојећа стварност доживљава прображај и деформацију.

Прозним остварењима савремених писаца Јелена Младеновић се бави и у огледима: „Реимагинирање прошлости у роману *Хермелин* Добрила Ненадића у контексту поетике жанра историјског романа“ и „Суноврат духовних вредности, алијенација и угроженост интимног као

тамна страна глобализације у роману *Оно што одувек желиши* Гордане Ћирјанић“. Први рад подељен је у две целине: предмет једног дела је теоријско проблематизовање жанра историјског романа (његова трансформација и статус у историји српске књижевности), док је други читање романа *Хермелин* у контексту традиције историјског романа. Поклањајући посебну пажњу постмодерном историјском роману, ауторка трансформацију жанра види како у промени романескног, тако и у измењеном односу према историјографији. Полазећи од Ничеове критике историографског објективизма, Јелена Младеновић скреће пажњу на наратолошки концепт према коме „историографија конституише прошлост поштујући логику нарације“. Из овога проистиче постмодернистичка сумња у постојање једне истине – постоје само приче као могуће интерпретације. Повезујући настанак историјске тематике у српском роману са формирањем националне свести, ауторка разлоге његове обнове види и у кризи националног идентитета, те потребом да се историографске конструкције преиспитају. Посматрајући Добрила Ненадића као обновитеља српског историјског романа, у његовом *Хермелину* запажа неговање традиције, али и прекорачења овог жанра остварено прожимањем документарне и имагинарне грађе, као и интерполацијом есејистичког дискурса. Начином појављивања историјског у фабуларној линији и есејизираним коментарима отвара се простор плуралитету значења у тумачењу историјских чињеница и долази до наратолошке концепције историје као приче. У огледу о роману *Оно што одувек желиши* Гордане Ћирјанић у центру интересовања су последице које глобализација уграђује у савремене цивилизацијске токове. Полазећи од Печујлићевог објашњења појма глобализације као „два лика света“ (прогрес и регрес, тамне и светле стране), ауторка се бави њеним негативним утицајем у сфери јавног и приватног живота. Он је у раду експлициран издвајањем различитих идејних слојева и анализом начина на који је обликован у делу. Посебна пажња скренута је на приповедачке стратегије у чијем центру се налази приповедач-лик који у епистоларној форми гради исповест. Она је у раду виђена као једини могући позитивни учинак глобализације, јер користећи масовну културу као грађу, успева да створи књижевну фикцију као чувара изгубљених вредности. Приповедач урушавање света и личности гради преко властитог искуства (у коме је имплицирана јаусовкса асоцијативна идентификација), али и сагледавањем из метапозиције. У врло систематичном прегледу структуралног слоја романа који се бави проблемом глобализације, Јелена Младеновић, уз чврсто упориште у културолошким и књижевнотеоријским студијама, издваја као њену тамну страну: алијенацију у савременом друштву која води до деперсонализације, а потом и насилног наметања идентитета; кризу духовних вредности, суноврат етичких и естетских вредности.

Интерсовање за савремену српску поезију Јелена Младеновић показује и у огледу „Сусрет са анимом као рођење поезије“ који нуди психоаналитичко читање „Почетка песме“ Миодрага Павловића. Анализом песничких слика ауторка жели да песничко поимање порекла стваралаштва повеже са активирањем архетипа (најваљеног већ у наслову као граничном уоквиравању). У случају ове песме то је сусрет са архетипом Аниме, који је овде „саображен формулисању и експлицирању поетичких принципа“. Објашњавајући да се сусрет са анимом одвија на четири нивоа, који градацијски представљају стадијуме индивидуализације, Јелена Младеновић закључује да је у Павловићевој песми реч о сусрету са Атеном, при коме долази до потпуне интеграције Аниме у мушкарца, и који узрокује почетак стварања – рађање поезије. Прилазећи песми из угла тзв. архетипологије посебно се наглашава хуманистичка идеја уметности коју Павловићева поезија заговара. У раду „Мањи простори“ у времену *Катастрофа* Дејана Илића“ уочавају се функције и

начин обликовања спацијалног у насловљеној збирци. Кључно полазиште свакако је Бахтинова кованица хронотопа, али и Фукоово и Башларово схватање простора. Области бављења поезијом прикључићемо још два рада: „(Нео)симболистичка поезија и поетика Бранка Миљковића“ је приказ монографије *Миљковић између поезије и мита* Марије Јефтимијевић Михајловић, који представља метакритички текст, а показује активно праћење савремених критичких текстова из области књижевности 20. века. „На хоризонту се ипак нешто догађа“ тумачење је и оцена треће збирке песама Петра Матовића, *Одакле долазе даброви*.

Један рад посвећен је проучавању српске средњовековне књижевности: „Поетика плача у *Даниловом зборнику*“ проучава интерполирање жанра плача чиме се указује на хибридноћ текста житија. Мањи број радова истражује дубровачку књижевност: „Смешно и комично у комедији *Фрлезија* Ивана Стојановића“ бави се теоријом смеха и начинима на који комично и смешно конституишу комедиографски поступак у наведеном делу. *Дубровачке слике и прилике (1800. – 1880.)* Јосипа Берсе – једна текстолошка анализа“ је рад посвећен двома верзијама текста о Дум Ивану Стојановићу које отварају питање (су)ауторизације и цензуре настале као последица издавачке културне политике у правцу кроатизације. Пажљивим текстолошким приступом ауторка проналази низ неподударности прве и потоње верзије, а разлог измене текста види у његовој важној улози у проучавању дубровачке историје.

Приложени радови показују научну зрелост и широк опсег интересовања у испитивању књижевних текстова. Посебну вредност представља успешно апликовање многобројних теоријских увида на конкретне књижевне текстове чиме је показана научна компетенција и дат значајан допринос у проучавању пре свега савремене српске књижевности. У радовима је показано интересовање за различита методолошка упоришта: психоанализу, феноменологију, (пост)структурализам, деконструкцију, нови историзам, културни материјализам, родне студије. Отварана су најразличитија поља истраживања: текстолошко, лингвостилистичко, версификацијско, имаголошко, идеолошко, идентитетско, наратолошко. На тај начин расветљени су мање проучавани или непроучени аспекти стваралаштва појединих аутора и тиме дат допринос бољем сагледавању њихове поетике, али и епохе у којој су стварали. Овде пре свега мислимо на ствараоце српске књижевности прошлог и овог века: Анђелију Лазаревић, Милоша Црњанског, Станислава Кракова, Душана Васиљева, Бранка Миљковића, Миодрага Павловића, Добрила Ненадића, Новицу Тадића, Мирјану Стефановић, Миливоја Пејчића, Гордану Ћирјанић, Срђана Ваљаревића, Дејана Илића, Николу Врањковића, Петра Матовића. Већ наведени списак указује да Јелена Младеновић са једнаким интересовањем прати како стваралаштво са самог почетка двадесетог века тако и најновију књижевну продукцију. Проучавање народне, средњевековне, дубровачке књижевности отворило јој је простор ка врло занимљивим интертекстуалним читањима српске књижевности двадесетог века. Квалитету њених текстова у великој мери доприноси и склоност ка промишљању различитих теоријских питања, што је приметно у свим радовима од којих су неки чисто теоријске природе („Проблем комичног у *Естетици* Николаја Хартмана“, „Основни теоријски принципи историје књижевности из угла руског формализма у *Европским оквирима српске књижевности* Драгише Живковића“).

МИШЉЕЊЕ О НАСТАВНОМ РАДУ КАНДИДАТА

Обављајући послове демонстратора у извођењу наставе на Департману за српску и компаративну књижевност на Филозофском факултету Универзитета у Нишу од фебруара 2014. године Јелена Младеновић је показала научну и стручну компетенцију, професионалну одговорност и смисао за педагошки рад.

Напомена: Јелена Младеновић формално-правно испуњава услове конкурса на који се јавља.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

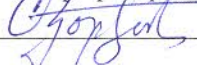
Комисија предлаже Изборном већу Филозофског факултета у Нишу да досадашњег демонстратора у извођењу наставе на Департману за српску и компаративну књижевност на Филозофском факултету Универзитета у Нишу Јелену Младеновић изабере у звање *асистента* за ужу научну област Српска и компаративна књижевност (*Српска књижевност 20. века*) на Департману за српску и компаративну књижевност Филозофског факултета у Нишу. Образложење избора: Предложена кандидаткиња поднела је комплетну документацију по свим правилима конкурсне процедуре и формално-правно испунила све услове конкурса на који се јавља; са високим оценама завршила је основне и докторске студије, а у својој професионалној каријери од свих кандидата, по ширини захвата, највише пажње посветила изучавању Српске књижевности 20. века (од свих пријављених кандидата има знатно већи број радова из ове области; дипломирала радом о прози Горана Петровића, израђује докторску тезу из области савремене српске поезије; учествовала на највећем броју научних скупова са рефератима из ове области, активно учествује у представљању књига и организовању научних и књижевних окупљања). Њени научни радови показују висок степен научне и стручне компетенције, континуирано научно усавршавање, познавање савремених методологија. Имајући увид у њен досадашњи наставни рад закључујемо да је се високим педагошким компетенцијама и професионалним односом према раду обављала послове који су јој били поверени на Департману за српску и компаративну књижевност Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

КОМИСИЈА

Др Јелена Јовановић
(доцент Филозофског факултета Универзитета у Нишу)

Др Стојан Ђорђевић
(редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Нишу)

Др Снежана Милосављевић Милић
(редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Нишу)

Др Сања Мацура
(ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци)

